

rozwoju, z drugiej zaś strony hamować niezdrowe zapędy i niszczyć szkodliwe, oszukańcze, lub monopolistyczne zachcianki w zarodku. Nawet kartel, który uregulował w pewnym artykule podaż do pokupu i dajmy na to zadawalnia się niskimi cenami, słowem kartel idealny, to jednak i taki kartel jest w pewnym zakresie monopolistą i słusznie cytuje profesor dr. Menzel wyrok Najwyższego Trybunału w Ohio: „Doświadczenie uczy, że nie jest rzeczą rozumną ufać ludzkiej chciwości, zwłaszcza wówczas, gdy się jej sposobność nadarzy cudzym kosztem użyć sobie“.

Obecnie obowiązujące ustawy dla tego głównie są złe lub niedostateczne, ponieważ przepisy, mające zastosowanie do kartelów, hamują, a nawet tamują zupełnie istnienie lub rozwój kartelów pożytecznych, nie są jednak równocześnie w stanie zapobiedz rozwojowi, lub istnieniu kartelów szkodliwych.

(C. d. n.).

Kronika.

W dzisiejszym numerze „Chwili“ umieściliśmy klisze ś. p. Zygmunta Edmunda Matejki i ś. p. Wiktora Bratza.

Ś. p. **Zygmunt Edmund Matejko** urodził się w Krakowie 1829 r. i był starszym bratem Jana Matejki. Młodość całą poświęcił na usługi Ojczyzny. Jako uczeń uniwersytetu Jagiellońskiego brał udział w kampanii węgierskiej r. 1848—9. Walczył w legii polskiej pod gen. Dębińskim, Wysockim i Bemem w Siedmiogrodzie. Wzięty przemocą do wojska austriackiego, skazany został do karnych oddziałów do Komorna, w drodze jednak zdołał zbiedz i dostał się w Poznańskie. Wyśledzony przez władze pruskie uszedł do Francji, gdzie ukończył z dyplomem akademię rolniczą w Grignon pod Paryżem. Jako agronom objął zarząd dóbr hr. Wawrzeńca Engeströma w płockiem. W r. 1863 wziął udział w powstaniu, walcząc jako kapitan w oddziale pułk. Czechowskiego i Englerta w Lubelskiem. Po upadku powstania dłuższy czas był więziony na Zamku w Krakowie, a po amnestyi uzyskał miejsce profesora w szkole rolniczej w Czernichowie. Na starość przeniósł się do Krakowa, gdzie też zakończył chwalebny żywot.

Ś. p. **Wiktor Bratz** artysta teatru ludowego, a po jego rozwiązaniu, teatru Nowości w Warszawie, zmarł w Warszawie, w dniu 4. b. m. przeżywszy lat 55. Ceniony przez kolegów i znajomych, jako dobry i zacny kolega a zarazem pożyteczny artysta, pozostawił po sobie szczyry żal.

Lekarze amerykańscy wynaleźli metodę upiększenia ciała. Od dawna już murzyni tęsknią do tego, aby cera ich skóry, równała się cerze skóry białych ludzi. Aby temu gorącemu życzeniu murzynów zadość stać się mogło, lekarze nowego świata posługują się elektrycznością oraz promieniami Röntgena i jak dotąd osiągają bardzo pomyślne rezultaty.

W **Bolonii** zmarł arcybiskup Bolonii, kardynał Svampa, w 56 r. życia. Podczas ostatniego conclave Svampa był jednym z kandydatów na papieża.

Kongres esperantystów. W Cambridge otwarto uroczyste wobec przedstawicieli mia-

sta, władz uniwersyteckich, licznych towarzystw naukowych i zawodowych III. światowy kongres esperantystów, w którym bierze udział około 3.000 delegatów reprezentujących 26 narodowości.

W **Szczawnicy** zawałił się pomost u źródła „Magdalena“. Kilkunastu kuracjuszy doznało cięższych lub cięższych obrażeń cielesnych.

W **Przemysłu** zaszedł wypadek otrucia się grzybami całej rodziny Jaworskich. Dwoje dzieci: 6 letnia Marya i 11 letni Romuald po 4 dniach strasznych męczarni zginęły. Reszta rodziny ma się lepiej i jest nadzieja utrzymania ich przy życiu.

W **Tustanowicach** spaliły się 3 szyby natfowe: Hucul, Bidur i Agata Nr. 2. Wiertacz Czajewski spalił się na węgiel.

Metropolita ruski JE. ks. Szeptycki bawi w zakładzie Dr. Lahmana, gdzie leczy się na nogę. Niebawem ma opuścić zakład i udać się do Podhutego na letni wypoczynek.

W **Dvemitz** nad Łabą wskutek eksplozji wyleciała w powietrze fabryka dynamitu. Rańnię kilkadziesiąt osób, kilka zabiło.

W **Berlinie** zmarł sławny skrzypek Józef Joachim.

Sprawa prof. Haua wzięła inny obrót. Aresztowano barona Lindenau; prokuratora oskarża go o wymuszenie i obrazę. Przeciw Oldze Molitorówniej, córce zamordowanej, wpłynęło doniesienie karne o krzywoprzysięstwo.

Zjazdy panujących odbywają się jeden po drugim. Król angielski Edward odwiedził cesarza niemieckiego w Wilhelmshöhe, następnie odwiedził cesarza Franciszka Józefa w Ischl. We wrześniu ma przybyć królewska para hiszpańska do Austrii na kilkutygodniowy pobyt.

Nowomianowany dla Ameryki gr. katolicki biskup ks. Soter Ortyński wyjechał dn. 14 bm. ze Lwowa udając się do Nowego Yorku.

W **Samarze** szerzy się cholera od pewnego czasu, zabierając coraz to nowe ofiary.

Szypłura, jeden ze współników ucieczki Schwarzera, został aresztowany w Stanisławowie.

Galicyjska Kasa oszczędności we Lwowie z dniem 15. sierpnia 1907 podwyższyła oprocentowanie wszystkich tak dawnych jak nowych wkładek złożonych na książeczki na 4 proc. od sta. Podatek rentowy od wkładek opłaca Kasa z własnych funduszy.

Sejm galicyjski ma być zwołany na sesję jesienną dn. 20 września b. r. Sesja ma trwać około 4 tygodni.

Cesarz koreański Ytschak skazał księcia Yi, który w Hadze protestował przeciw zaborczej polityce Japonii, na śmierć, a jego towarzysza na dożywotnie więzienie. Księżę Yi przebywa obecnie w Ameryce. Roosevelt odmówił mu audyencji.

Prof. uniw. w Bukareszcie, były minister sprawiedliwości Stefan Sendrea, wyskoczył z pociągu ekspresowego Bukareszt-Wiedeń w zamiarze samobójczym i odniósł śmiertelne rany, skutkiem których zmarł.

Na wiedeńskiego handlarza automobilów Krausa i jego palacza Mahringera onegdaj dokonany został niezwykle napad morderczy. Sprawców aresztowano; są nim 30 letni eksczecer a słuchacz politechniki Herman Heszka i 24 letni elektrotechnik Teodor Prosch.

Minister oświaty zatwierdził rezolucję profesorów lwowskiej politechniki, i zamianował Dr. Bronisława Biegeleisena docentem tejże techniki. Dr. Biegeleisen wykładać będzie o centralnem ogrzewaniu i o instalacji. Dr. Biegeleisen otrzymał 2 razy cesarskie stypendyum po 2.000 K. Korzystając z tego zasiłku studiował szczegółowo na technice berlińskiej dział ogrzewania i instalacji.

Targnął się na swe życie we Lwowie żołnierz 13 kompanii 30 p. p. nazwiskiem Paşzkowski. Desperat odniósł ciężką ranę w ramię.

Rokowania ugodowe z Węgrami rozpoczną się między 20 a 25 września.

Spieszący do Madrytu pociąg ekspresowy wpadł w tunelu pod Alsasą długim na 3 kilometry na pociąg towarowy. Kilkanaście wozów zdruzgotało się. Przy katastrofie wybuchł w wagonie pożar. Kilkunastu podróżnych śmierć poniosło, wielu cięższe lub lżejsze rany.

W **Korei** nie zapanował jeszcze spokój. W miejscowości Handschau i Wonschau zbuntowały się wojska koreańskie. Tłum przyłączył się do powstańców — wypędzono oficerów japońskich, bawiący h w mieście, Celem stłumienia rokoszu wyruszyła z Seul kawaleria japońska i pułki piesze.

W **miejscowości Brasso** na Węgrzech ujęto bandę, która fałszowała 20 koronówki od wielu lat. Uwięziono powazanego ślusarza i nożownika w Zagonach, Ant. Korbelego, oraz współwinnych.

W **Ameryce** wybuchł olbrzymi strejk telegrafistów.

W **miejscowości Gnesde**, w komitacie spiskim na Węgrzech, spaliło się 86 domów. 126 rodzin pozostaje bez dachu i chleba. Szkoda wynosi 1,000 000 koron.

Były minister czeski dr. Rezek znajduje się od niejakiego czasu w zakładzie dla obłąkanych. Stan jego jest beznadziejny.

Repertuar teatru miejskiego (pod dyrekcją Ludwika Hellera).

W sobotę 17. b. m. pierwsze przedstawienie operetki po powrocie z Krakowa, po raz 29. „Wesoła wdówka“, operetka w 3-ech aktach Fr. Lehara, z panią Schupp.

W niedzielę 18. b. m. Uroczyste przedstawienie ku uczczeniu dnia urodzin Najj. Pana. Rozpocznie „Hymn ludowy“ i „Apoteoza“, nastąpi po raz 30-ty „Wesoła wdówka“, operetka w 3-ech aktach Fr. Lehara, z panią Miłowską.

Początek przedstawień o godzinie w pół do 8-mej wieczorem.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor
Maksymilian Schlesinger.

„Chwila“

najtańszy ilustrowany tygodnik polski rozpowszechnia zamieszczone reklamy krajowych firm handlowych i przemysłowych wśród szerokich sfer ludności.